

AZONOS MÁRKÁJÚ TERMÉKEK ELTÉRŐ MINŐSÉGE

- Hivatalos és nem hivatalos termék-összehasonlító vizsgálatok íz-, minőség- és összetevőbeli különbségeket igazolnak az azonos márkájú termékek nyugat, illetve közép-európai országokban kínált változatai között.
- A különbség a gyártók szerint az országonként eltérő ízlésvilághoz, illetve a vásárlóerő különbségeihez igazodik.
- Az Európai Unió jogszabályai nem tiltják ezt a gyártói eljárást, mert sem termékbiztonsági, sem fogyasztóvédelmi előírásokba nem ütközik.
- A visegrádi országok összefogtak a különbségtétel megszüntetése érdekében, s az Európai Unió fórumain is keresik igazukat.
- 2017 március végén a magyar hatóság egy minden addiginál nagyobb, 96 terméket érintő mintán alapuló összehasonlítás eredményeit tette közzé, de összetételbeli különbséget csak az esetek kevesebb, mint felénél mutatott ki.

A közép-európai országok többségében, így Magyarországon is időről időre felmerül a gyanú, hogy egyes termékek gyengébb, illetve eltérő minőségben kaphatóak térségünkben, mint a nyugat-európai országokban. Az Infojegyzet az elvégzett termék-összehasonlító vizsgálatokat és a téma kapcsán kifejtett különböző álláspontokat tekinti át.

Az Ausztriában vásárolt öblítő sűrűbb, kisebb adag is elegendő belőle, ráadásul az illata is tovább tart a mosott ruhának, a Milka csokoládé pedig finomabb - sokaknak van ilyen, és ehhez hasonló személyes tapasztalata. Kétséget kizáróan állítják, hogy az itthon is jól ismert, azonos csomagolású terméket valamely nyugat-európai ország áruházában érezhetően jobb minőségben vásárolták meg.

A közvélekedés nyomán újságok, internetes blogok is végeztek az elmúlt években tárgyilagosságra törekvő termék-összehasonlítást, amelyek sok esetben alátámasztották az egyéni tapasztalatokat. Igaz, vizsgálataik értelemszerűen nélkülözték az ilyen eljárásoknál meghatározott szigorú hatósági előírásokat – például a laboratóriumi körülményeket, ahol a bírálók, kóstolók nem tudhatják, melyik minta honnan származik.

VIZSGÁLATOK ÉS EREDMÉNYEIK

Az utóbbi években egymást követték – elsősorban Csehországban, Magyarországon és Szlovákiában – a hivatalos, szakmailag megalapozott termék-összehasonlító vizsgálatok is.

A [Szlovák Fogyasztók Egyesülete 2011 áprilisában](#) tette közzé hivatalos vizsgálati eredményeit: nyolc országban – Németországban és Ausztriában egyfelől, valamint a visegrádi országokon kívül Romániában és Bulgáriában másfelől – vásároltak hat, azonos márkájú terméket, majd a szlovák Állategészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Intézet központjában végezték el az összehasonlítást. Egyedül a Milka csokoládé esetében nem tártak fel minőségbeli különbséget, ám a Coca-Cola, a Kotányi fűszerek és egyes kávé márkák esetében már voltak eltérések.

John Dalli, akkori egészségügyi és fogyasztóvédelmi biztos világosan [közölte](#) az Európai Bizottság álláspontját: nem ütközik jogszabályba az, ha a gyártó az olcsóbb előállítás érdekében az egyik országban olcsóbb alapanyagokat használ, mint a másokban, amennyiben az alapanyagok egyéb tekintetben megfelelnek az élelmiszerbiztonsági és a címkézési előírásoknak.

A vizsgálatban érintett termékek gyártói is arra hivatkoztak, amelyre a későbbiekben is mindig, amikor a téma újra napirendre került: a minőségi eltérések hátterében

- az országoként eltérő fogyasztói ízlés kiszolgálása áll; illetve
- az alacsonyabb árszínvonal miatt olcsóbb alapanyagokból kell dolgozniuk.

2011 szeptemberében a Pest Megyei Fogyasztóvédelmi Felügyelőség is nyilvánosságra hozta hasonló vizsgálatának eredményeit, mely szerint többek között:

- a Magyarországon kapható gyermekpelenkák nedvszívó képessége 20 százalékkal rosszabbnak bizonyult, mint a külföldön kapható hasonló pelenké;
- a külföldön vásárolt öblítőszernek pedig kellemesebb volt az illata, mint a kissé töményebb kiszerelésű magyarországi megfelelőjének.

A **csehországi** Brnóban működő Mendel Egyetem **2012.** évi [vizsgálata](#) 24 terméket érintett - joghurtot, sajtokat, ketchupot, édességeket és italokat. A fentebb ismertetett vizsgálati eredményekkel ellentétben ők azt találták, hogy a Brüsszelben és Strasbourgban vásárolt termékek minősége 53 százalékkal megegyezett a csehországi hasonló termékével, emellett nagyjából egyenlő, 23, illetve 24 százalékos arányban volt viszont minőségi eltérés Brüsszel-Strasbourg, illetve Csehország javára.

2014-ben a magyar Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal ([Nébih](#)) szintén 24 azonos, vagy egymáshoz nagyon hasonló, Ausztriában és Magyarországon kapható terméket hasonlított össze összetételük, érzékszervi tulajdonságaik és jelölésük alapján. A [vizsgálat](#) azt állapította meg, hogy öt termék (édességek és egyfajta szárasztészta) kivételével minden esetben voltak összetételbeli, illetve érzékszervi különbségek. Például:

- a Knorr zacskós levesek osztrák változata tartalmasabbnak bizonyult a Magyarországon kaphatónál, több húsgombócot, tésztát és répát tartalmazott;

- a magyar polcokon kínált Nutella mogorókrém kevésbé volt lágy és jól kidolgozott az osztrák megfelelőjéhez képest.

A gyártók egy része ez esetben is közleményben reagált a vizsgálat eredményeire: egyesek kiálltak amellett, hogy a különböző célszágokba egy helyen gyártják a termékeiket és mindenhova ugyanazt szállítják, mások azzal érveltek, hogy az egyes országokban pontosan felmért fogyasztói igényekhez igazodva alakítják ki eltérő receptúráikat.

Egyértelmű volt az is, hogy a hatóság jogszabálysértést egyik esetben sem tudott megállapítani.

2015-ben Olga Sehnalová csehországi európai parlamenti képviselő felkérésére a prágai [Ve-gyipari és Technológiai Egyetem](#) 23 terméket [vizsgált](#), melyek közül nyolc esetében talált minőségbeli eltérést.

2016 áprilisában a V4 országok találkozóján a magyar kormány közös fellépést szorgalmazott az Európai Unió fórumain, majd májusban a cseh delegáció [kezdeményezésére](#) az EU Mezőgazdasági és Halászati Tanácsa is [tárgyalta](#) a témát, ám döntés vagy intézkedés az ügyben nem történt.

2016 novemberében látott napvilágot a **szlovákiai** agrárminisztérium és élelmiszerfelügyelet ([SVPS](#)) közös vizsgálatának eredménye, amely 22, Szlovákiában és Ausztriában azonos márkánév alatt kapható élelmiszer összehasonlításának tapasztalatait ismertette. 13 termékről állapították meg, hogy a gyártók alacsonyabb minőségű terméket hoztak forgalomba Szlovákiában, mint Ausztriában, amelyek közt:

- a tejszínes vaníliapudingról, amelynek szlovák változatában több mesterséges adalékanyag és cukor szerepelt;
- a halrudacskákról, amelyek hústartalma Szlovákiában hét százalékkal kevesebb volt.

2017 márciusában ezúttal a cseh, a szlovák és a magyar delegáció nyújtott be közös előterjesztést az EU Mezőgazdasági és Halászati Tanácsához, amelyben ismertették vizsgálataik

eredményét és ismételten felhívták a Tanács figyelmét, hogy találjon jogi megoldást a problémára. Említésre méltó fejleménynek számított, hogy a beadványt a tisztességtelen gyakorlat megszüntetése érdekében további hat tagállam támogatta.

Ugyanekkor, **2017 március végén** készült el a Nébih minden korábinál több, összesen 96 termékre - elsősorban élelmiszerre, valamint néhány kutya- és macskaeledelre - kiterjedő [vizsgálata](#), amely a következő eredményt hozta:

- 25 esetben semmilyen eltérést nem tapasztaltak;
- 30 esetben csak érzékszervi különbséget tudtak kimutatni;
- nyolc esetben összetételbeli különbség volt;
- 32 esetben volt mind érzékszervi, mind összetételbeli különbség.

Az Élelmiszer-feldolgozók Országos Szövetsége ([Éfosz](#)) [szerint](#) az eltérések nem jelentősek, sok esetben szubjektívek és nehezen bizonyíthatóak, ráadásul az esetek felében a Magyarországon kapható változat bizonyult jobb minőségűnek.

Közben vizsgálatok indultak a térség néhány más országában is.

Romániában a visegrádi országok tiltakozásának hatására indított eljárást 2017 márciusában az ombudsmani hivatal. Ezzel párhuzamosan egy munkabizottság is szerveződött az agrárminisztérium, az élelmiszerbiztonsági és állategészségügyi hatóság, valamint a fogyasztóvédelem szakembereinek részvételével.

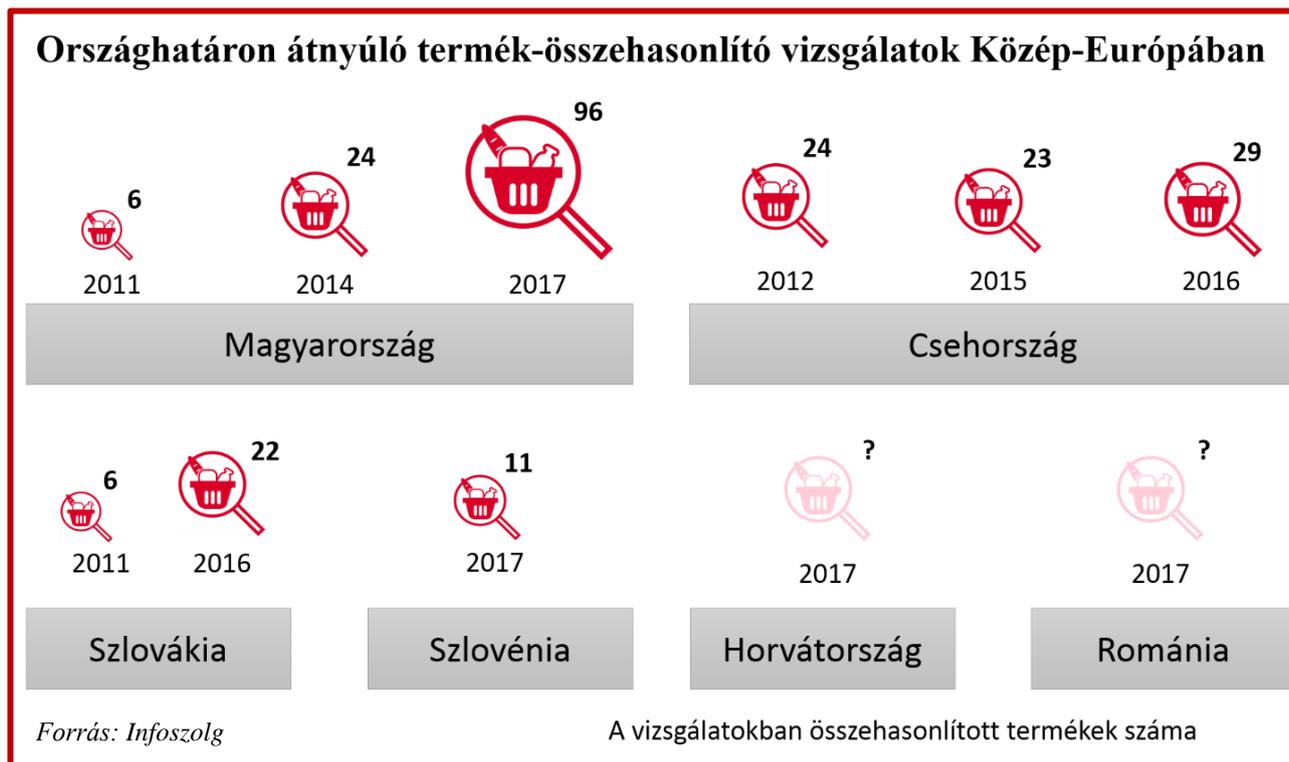
Hasonlóképpen vizsgálódik **Horvátországban** is a közegészségügyi intézet irányításával több oktatási és tudományos intézmény.

Szlovéniában 11 termékre rendelte meg a mezőgazdasági minisztérium a minőségellenőrzést, de nem találtak jelentős eltéréseket.

Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter **2017. május végén** további összehasonító vizsgálatokat rendelt el mintegy 30-35 termékre kiterjedően, elsősorban üdítőitalokra, sörökre, jégkrémekre, szósokra, salátaöntetekre.

ÁLLÁSPONTOK, VÉLEMÉNYEK

A visegrádi országok miniszterelnökei egyfelől elfogadhatatlannak nevezték a minőségbeli különbségtételt a közép-európai régió és Nyugat-Európa országai között, másfelől olyan európai uniós jogszabály kidolgozását követelték, amely megoldást jelentene a problémára.

Az Európai Unió álláspontja azonban egyelőre az, hogy az élelmiszerbiztonsági, illetve fogyasztóvédelmi szempontokon felül nem írhatják elő a gyártóknak, hogy hagyják figyelmen kívül az ízlés és a vásárlóerő országoként eltérő sajátosságait.

Az tehát számon kérhető a gyártótól, ha az egyes összetevők nem a csomagoláson feltüntetett arányban találhatók meg a termékben, de az - a jelenlegi szabályok szerint - már nem, ha azonos csomagolású termékek összetevői között országoként eltérés van.

Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter szerint ezzel az eljárással sérül az egyenlő elbánás elve, amely ellen - ha uniós szinten nem lehetséges - tagállami hatáskörben kell fellépni.

Marian Jurečka cseh agrárminiszter kétségbe vonja, hogy a régió országaiban jelentős ízlésbeli különbségek lennének, tekintve, hogy a térség egésze évszázadokon keresztül egységesen a Habsburg birodalomhoz tartozott.

Szanyi Tibor szocialista európai parlamenti képviselő úgy tapasztalja, Nyugat-Európában is

bevett gyakorlat, hogy kisebb-nagyobb összetevő-, illetve ízbeli különbségekkel forgalmazták a gyártók termékeiket az egyes országokban, főleg sörök és cigaretták esetében.

Parragh László, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara ([MKIK](#)) elnöke szerint a nagyvállalatok csak azáltal tehetnek szert extraprofitra, ha a közép-európai országokba gyengébb minőségű termékeket szállítanak.

Horváth György, a Fogyasztóvédők Országos Egyesületének ([FOE](#)) elnöke úgy látja, megoldás lenne, ha az eltérő összetételű termékek esetén a gyártó a csomagoláson feltüntetné a tényt, hogy a terméket a helyi vásárlóerő igényeire szabták.

Raskó György agrárközgazdász hangsúlyozza, hogy eltéréseket okozhatnak az országoként különböző hatósági előírások is. A magyar hatóság által hazai fogyasztásra engedélyezett felvágottak kétharmadát például az osztrák, illetve az olasz hatóságok nem engedik árusítani minőségi kifogások miatt.

Források:

- Köpöncei Csilla: [Silányabb árukat hoznak ide a multik](#) – Magyar Idők, 2017. február 16.
- Köpöncei Csilla: [Élelmiszeripari szemetet adnak el a magyaroknak?](#) – Magyar Idők, 2017. február 17.
- [Egyetlen recept, ugyanazon gyár, kiváló minőség](#) – [elelmiszer.hu](#), 2017. február 17.
- [A Nestlé Hungária Kft. állásfoglalása](#) – [elelmiszer.hu](#), 2017. február 17.
- Bihari Tamás: [Műbalhé a multik ellen](#) – Népszava, 2017. február 21.
- [Tényleg bővlival etetnek, vagy csak újabb ködszurkálásba bonyolódunk a multikkal?](#) – Index, 2017. február 22.
- Thurzó Katalin: [Átvilágíthatják a multik működését](#) – Magyar Idők, 2017. február 22.
- Szanyi Tibor: [Nemzeti minőség](#) – Népszava, 2017. február 23.
- Jakubász Tamás: [Másodrangú országoknak másodrangú étel](#) – Magyar Idők, 2017. február 23.
- Köpöncei Csilla: [Élelmiszerbotrány: nincs eszköz a civil fogyasztóvédők kezében](#) – Magyar Idők, 2017. február 27.
- Köpöncei Csilla: [Nem kér a silány élelmiszerekből a keleti blokk](#) – Magyar Idők, 2017. március 7.
- Fazekas Sándor: szükség esetén a tagállamoknak kell rendelkezniük az élelmiszer-minőség ügyében – MTI, 2017. március 8.
- [2017 termék-összehasonlítás](#) – Nébih, 2017. március 29.
- [Újabb termékek minőségét ellenőrzi a hatóság](#) – Magyar Idők, 2017. május 26.

Készítette: Dr. Samu Nagy Dániel
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486